

alpMedia Newsletter 01/2016

Začela se je zimska sezona, snega pa še od nikoder

Kot na italijanskem smučišču Prato Nevoso so morali smučarji prve dni leta 2016 še marsikje drugje v Alpah vijugati po ozkih, umetno zasneženih progah sredi rjave pokrajine. (c) pratonevoso.com

Na žalost mnogih se je bela opojnost začela šele po koncu božičnih smučarskih počitnic v Alpah. Zapozneli začetek zime je, kot je slišati iz različnih virov, gorskim žičnicam povzročil do petdesetodstotni izpad prometa, in to ravno v počitniškem času, ko ustvarjajo najvišje prihodke v letu. Slab začetek sezone tako postavlja zimski turizem pred številne izzive. Različne alpske regije so se na pomanjkanje snega odzvale različno.

Leto 2015 je bilo daleč najtoplejše leto, odkar opravljajo redne meritve. Kjer so temperature sploh dopuščale, je bila izdelava umetnega snega decembra v polnem teku, da bi tako omogočili vsaj delno obratovanje smučarskih naprav. Kolikšen obseg in kakšne posledice ima naraščajoče umetno zasneževanje, kaže nedavno objavljena študija *Kupljena zima* Družbe za ekološko raziskovanje in Zveze za varstvo narave na Bavarskem. Na območju Alp je umetno zasneženih kakšnih 70.000 ha zemljišč, v ta namen pa je potrebnih še 280 mrd. litrov vode in okoli 1,4 mrd. kilovatnih ur energije – toliko, kolikor znaša sicer letna poraba 350.000 gospodinjstev.

Se bomo iz tega kaj naučili?

Uporabljajo se tudi nenavadne strategije – nekaj primerov: v francoskem zimskošportnem kraju Sainte-Foy so v dveh dneh s helikopterjem na smučišča pripeljali kar 100 ton umetnega snega, občina Saint-Martin-de-Belleville je lokalno prebivalstvo prosila, naj se odpovedo smučanju v dneh pred silvestrovim, ko je obisk turistov najbolj množičen, italijansko žičniško podjetje Federfuni je – sicer zaman – prosilo, da se za njegove člane prizna status naravne nesreče, ki predvideva tudi ustrezne možnosti podpore. Drugje, recimo v Švici, se je razmahnilo gorsko kolesarjenje in golf; v golf klubu v kraju Domat-Ems so tako gostje morali stati v vrsti pred golfiščem ...

Iz podnebnih napovedi je mogoče domnevati, da se bo letošnji slab začetek sezone vedno pogosteje ponavljal. Lahko pričakujemo, da bo vedno več upravljavcev moralo ustaviti žičniške naprave. Kaj se bo potem dogajalo z opuščenimi objekti, ni povsod jasno. Na Bavarskem deželna vlada razpravlja o tem, kdo bo prevzel stroške odstranitve teh naprav in kako urediti postopek vračanja v naravno stanje. Kljub vsemu se načrti za gradnjo novih objektov množijo, saj se pogosto dogaja, da se temeljna načelna vprašanja med rednim delovanjem ne postavljajo. »Odgovorni bodo morali razmisliti tudi o socialnih in ekonomskih posledicah za prebivalstvo, kot so odpuščanja ali poklicne preusmeritve, in zanje poiskati ustrezne rešitve,« opozarja Christian Baumgartner iz CIPRE International. Da bodo nove strategije za zimski turizem sprejete in dolgoročno stabilne, bo treba v razpravo vključiti tudi prebivalstvo, obenem pa zagotoviti, da bo dodana vrednost po možnosti ostala v domačem kraju.

Viri in več informacij na: <http://www.bloomberg.com/news/features/2016-01-20/2015-was-the-hottest-year-on-record-by-a-stunning-margin> (en), <http://www.goef.de/kunstschnee> (de), <http://www.ledauphine.com/savoie/2015/12/27/100-tonnes-de-neige-par-helicoptere> (fr), <http://www.lefigaro.fr/flash-actu/2015/12/23/97001-20151223FILWWW00284-les-3-vallees-les-locaux->

pries-de-ne-pas-skier.php (fr), <http://www.dovesciare.it/news/22/12/2015/federfuni-chiesto-lo-stato-di-calamita-naturale-per-la-mancanza-di-neve> (it), <http://bayernspd-landtag.de/presse/pressemitteilungen/?id=291672> (de)

Stališče: Kdor seje infrastrukturo, žanje več prometa

Barbara Wülser je v CIPRI International odgovorna za komuniciranje z javnostmi. © Martin Walser

Promet se odvija tam, kjer je pot do cilja najhitrejša in najugodnejša. Taka je tudi logika svobodnega tržnega gospodarstva, ki jo priznavajo povsod, zapisana pa je tudi v Sporazumu med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o cestnem in železniškem prevozu blaga in potnikov, ki prepoveduje umetno omejevanje prometnih zmogljivosti. Tako smo že pri prvi in boleči točki predloga, o katerem bodo švicarski volilni upravičenci odločali 28. februarja 2016: projekt namreč resno ogroža politiko preusmeritve tovornega prometa s cest na železnico.

Švica namerava za štiri milijarde frankov zgraditi drugo cev v gotthardskem cestnem predoru, vendar bi promet po končani sanaciji obstoječe predorske cevi v obeh predorih potekal enosmerno. Švicarski volilci so namreč zapisali v ustavo, da je treba vsealpski tovorni promet v desetih letih preusmeriti na železnico – to je bilo leta 1994. Dotlej se je uresničenje zakonsko določenega cilja, tj. zmanjšanja števila tovornih vozil, ki prečkajo Alpe, na največ 650.000 vedno znova odlagalo. Danes se ta številka vrti že okoli enega milijona tovornjakov, zvezna vlada pa se je temu cilju medtem odpovedala.

Brez dosledne strategije bodo železniški projekti sami sebi namen. Danes je v Švici izkoriščenih le 60 odstotkov zmogljivosti železniškega omrežja. Od decembra 2016 bodo tovorni in potniški vlaki vozili skozi nov, najdaljši predor na svetu, ravno tako čez Gotthard. Stroški znašajo dvanajst milijard frankov. S tem pa bo na razpolago še nadaljnjih 40 odstotkov zmogljivosti železnice. Ostaja vprašanje, kako naj se ta generacijski projekt izplača, če mu istočasno konkurira projekt širitve zmogljivosti cest.

Kot to zahteva tudi CIPRA v svojem dokumentu o stališču, je treba promet preprečevati in ga preusmeriti na železnico, ne pa speljati v druge regije. Število težkih tovornih vozil čez brennerski prelaz, ki je v Alpah najbolj prometen, se je v letih 1999–2013 povečalo za 25 odstotkov, s tem pa so se za tamkajšnje prebivalce povečale tudi obremenitve s hrupom in onesnaževanje zraka. Vsako leto brennerski prelaz prečka skoraj dva milijona tovornih vozil. Z gradnjo druge cevi bi Gotthard postal najkrajša štiripasovna cestna povezava med severno in južno Evropo, pritegnil pa bi tudi druge prometne tokove. Stroški gradnje drugega cestnega predora čez Gotthard so za tri milijarde frankov višji od stroškov v finančnem pogledu zmernejše sanacije, poleg tega znašajo letni stroški obratovanja in vzdrževanja od 25 do 40 milijonov. Denar primanjkuje drugje, predvsem v aglomeracijah.

Ljudje, ki živijo ob Brennerju in drugih alpskih prelazih, bi se zagotovo razveselili razbremenitve, ki bi jo prinesla izgradnja druge cevi. Vsekakor bodo, če bo referendum uspel, počakati vsaj do leta 2027, če že ne do leta 2033, dokler ne bo zgrajena druga predorska cev in obnovljena stara. In kdo se bo takrat sploh še spomnil obljub iz leta 2016?

Viri in več informacij na: www.cipra.org/en/positions/transport-sufficiency-towards-a-new-sustainable-mobility-culture (en) <http://ai.zweite-roehre-nein.ch/> (de), <http://ai.2tunnel-non.ch> (fr), <http://ai.noalraddoppio.ch> (it), www.bav.admin.ch/landverkehrsabkommen/index.html (de/fr/it), www.bav.admin.ch/verlagerung/01529/index.html (de/fr/it)

Zbirka orodij za obvladovanje podnebnih sprememb

V švicarski regiji Surselva bodo v okviru participativnega procesa raziskovali tveganja in priložnosti, ki izhajajo iz podnebnih sprememb. (c) Seecon SA

podpira švicarski Zvezni urad za okolje v okviru pilotnega programa Prilagajanje podnebnim spremembam.

Katera tveganja za alpsko regijo prinašajo podnebne spremembe? Kaj pa priložnosti? Katere možnosti za prilagajanje podnebnim spremembam so lahko učinkovite? CIPRA je v sodelovanju s švicarsko regijo Surselva in partnerji, kot je švicarsko podjetje za svetovanje in razvoj projektov *seecon*, razvila zbirko orodij za učinkovito obvladovanje posledic podnebnih sprememb. Ta prevaja znanstvene ugotovitve o regionalnih podnebnih scenarijih v konkretna tveganja in priložnosti za regionalni življenjski, gospodarski in naravni prostor. Poleg tega vsebuje zbirka pregled možnih prilagoditvenih ukrepov.

Trenutno zbirko orodij preizkušajo v regiji Surselva, kjer lokalno prebivalstvo v okviru participativnega procesa prepoznava tveganja in priložnosti za domačo regijo in načrtuje primerne ukrepe. Projekt

Zbirka orodij Klima Toolbox je že pokazala, da so lahko občine in regije dober zgled. Z lastnimi ukrepi namreč uresničujejo zahtevo po izvajanju strožje podnebne politike, kot je bilo zapisano v pozivu alpskih občin in organizacij Varstvo podnebja zdaj!, ki je bil decembra 2015 predstavljen na podnebni konferenci v Parizu.

Tak primer je kampanja *100max – varstvo podnebja skozi igro v Alpah*, v kateri okoli 70 gospodinjstev z alpskega območja preizkuša podnebju prijazen način življenja. Kot vodilo za svoje ravnanje uporabljajo načelo *Dober dan ima 100 točk*. Pobudo za kampanjo 100max, ki jo finančno podpira nemško zvezno ministrstvo za okolje, je dala CIPRA, ki spremlja tudi njeno izvajanje.

Viri in več informacij na: www.cipra.org/sl/cipra/international/projekti/tekoci-projekti/cca-toolbox,
www.cipra.org/sl/100max/100max

Alpske reke, biotska raznovrstnost in trajnostna mobilnost

Cilj projekta Pemo je spodbuditi dnevne delovne migrante na območju med

Več deset tisoč dnevni delovni migranti se vsak dan giblje na območju med Avstrijo, Lihtenštajnom, Nemčijo in Švico. Projekt Alpstar iz programa Območje Alp je sicer pripomogel k odpravi številnih ovir na poti k trajnostni mobilnosti, a kljub temu ostaja osebni avtomobil za dnevne migrante še vedno najpomembnejše prevozno sredstvo. Namen nadaljevalnega projekta *PEMO – trajnostna mobilnost dnevni migrantov* je zato širjenje izkušenj in spoznanj s tega področja, kar naj bi uspelo s sodelovanjem novih projektnih partnerjev iz švicarskih kantonov St. Gallen in Appenzell, nemškega

Bodenskim jezerom in dolino Alpskega Rena k preusmeritvi na trajnostna prevozna sredstva. © Heinz Heiss / Zeiteinspiegel

deželnega okrožja Lindau in novih podjetij z območja štirimeje, ki so se pridružila podjetju Hilti, projektnemu partnerju že v prvem projektu.

Poleg projektov za spodbujanje trajnostne mobilnosti je CIPRA vključena tudi v projekt SPARE, ki je usmerjen v trajnostno upravljanje tekočih voda, kakor tudi v projekt AlpES, ki se posveča problematiki ekosistemskih storitev. Triletno financiranje projektov zagotavljajo Interregovi programi Alpski Ren – Bodensko jezero – Visoki Ren ter Območje Alp/Alpine Space. Drugi projekti, katerih izvedbo financira program EU Območje Alp/Alpine Space, so predstavljeni na spletni strani programa.

Več informacij: <http://www.interreg.org/> (de), <http://www.alpine-space.eu/> (en)

Aktualna tema: gorsko kolesarjenje

Prosta pot za gorske kolesarje? Trendovska športna zvrst je postala tema razprav na celotnem območju Alp. © Felix Kaeser-Funk

Razprave o kolesarskem turizmu v Alpah so kontroverzne. Nekateri vidijo v tem športu potencial za rast in priložnost za razvoj turizma, drugi se bojijo, da je kolesarjenje le še eden od načinov prekomernega izkoriščanja alpskega sveta. Zainteresirane strani so se na problem odzvale: Nemško planinsko društvo (DAV) je objavilo dokument o stališču Mountainbike, ki vsebuje priporočila za odgovorno ravnanje pri izvajanju tega športa in poziva k partnerskemu sodelovanju vseh udeležencev.

Medtem ko na Južnem Tirolskem skorajda ne poznajo omejitev za gorske kolesarje, pa je dežela Trentino aprila 2015 še razširila prepoved vožnje z gorskimi kolesi, tako da ta zdaj ne vsebuje le pomembnih topografskih meril, temveč tudi vplive tega športa na naravno okolje in pohodnike. Tudi v Avstriji je omenjena trendovska športna zvrst postala aktualna tema. Medtem ko organizacije, kot so Prijatelji narave, ali pa kolesarski lobi zahtevajo omogočanje splošnega dostopa gorskih kolesarjev do poti, pa so se številni drugi, npr. Avstrijsko gozdarsko društvo, z zbiranjem podpisov opredelili proti temu.

Medtem ko na Južnem Tirolskem skorajda ne poznajo omejitev za gorske kolesarje, pa je dežela Trentino aprila 2015 še razširila prepoved vožnje z gorskimi kolesi, tako da ta zdaj ne vsebuje le pomembnih topografskih meril, temveč tudi vplive tega športa na naravno okolje in pohodnike.

S temi vprašanji pa se ukvarjajo tudi v Švici. V dolini Müstair so opravili raziskavo in izsledke objavili v publikaciji z naslovom Instrumenti načrtovanja za pohodništvo in gorsko kolesarjenje na gorskih območjih.

»Gorski športi in varstvo narave ne smejo stati na nasprotnih straneh,« je prepričan Hanspeter Mair iz nemškega planinskega društva (DAV), odgovoren za področje planinskih postojank, varstvo narave in prostorsko načrtovanje. »Z dobro voljo vseh strani se je mogoče izogniti konfliktom in najti skupno rešitev.«

Vir in več informacij: www.alpenverein.de/natur-umwelt/dav-veroeffentlicht-positions-papier-zum-thema-mountainbike-mountainbike-position-des-dav_aid_16053.html (de), www.tageszeitung.it/2015/05/10/das-mountainbike-verbot/ (de), www.haupt.ch/Planungsinstrumente-fuer-Wandern-und-Mountainbiking-in-Berggebieten.html (de), www.sicherheitfueralleimwald.at/ (de)

Bindingova nagrada za evropsko naravovarstvenico

Dominique Richard (na sredi) s sodelavcema Dougom Evansom iz Naravoslovno-zgodovinskega muzeja v Parizu (levo) in Henrijem Jaffeuxom, nekdanjim uslužbencem Ministrstva za ekologijo in trajnostni razvoj – prejemniki Bindingove nagrade. © Binding Stiftung

Z evropskim ekološkim omrežjem Natura 2000 so države članice EU na 15 odstotkih svoje površine določile več kot 27.000 območij. Vse niti s tega področja se stekajo v rokah Dominique Richard pri European Topic Centre for Nature Conservation v Parizu. Bindingov sklad je zato doktorici znanosti s področja bioloških ved in njeni ekipi za njihova prizadevanja za evropsko naravno dediščino podelil veliko Bindingovo nagrado za varstvo narave in okolja, katere fond znaša 50.000 švicarskih frankov. Podeljene so bile tudi štiri Bindingove nagrade, vsakokrat v vrednosti 10.000 švicarskih frankov, ki so jih lokalne in regionalne oblasti na območju doline Alpskega Rena prejele za dosežke pri ohranjanju kulturne pokrajine, varstvu morskih želv, pri okoljski vzgoji in delovanju z drugimi občinami.

Sklad je v zadnjih treh desetletjih podelil več kot sto nagrad. Bindingova nagrada je danes mednarodno priznana in pomembno prispeva k utrditvi ugleda nagrajencev. Člani dosedanjega kuratorija so odstopili konec leta 2015, za prihodnje obdobje pa v skladu načrtujejo preusmeritev nagrade z novimi člani kuratorija.

Vir in več informacij: www.binding.li/html/binding-preis1.html (de)

Nagrada za Bohinj ob evropskem dnevu turizma

Trajnostno mobilni – Bohinj se od lanskega decembra ponaša z naslovom Evropska destinacija odličnosti (EDEN) © Turizem Bohinj

Žirijo nagrade EDEN je slovenski kraj uspel prepričati s številnimi trajnostnimi ukrepi, med drugim z uvedbo smučarskega avtobusa in smučarskega vlaka, dobro urejenimi kolesarskimi potmi, izposojajo koles in turistično kartico, s katero gostje lahko brezplačno uporabljajo avtobus, in si tako prislužil nagrado za inovativnost 2015 mreže EDEN v kategoriji trajnostna mobilnost. Mrežo *Evropske destinacije odličnosti/European Destinations of Excellence*, krajše EDEN, je leta 2008 zasnovala Evropska komisija, da bi spodbudila trajnostne turistične modele v Evropi. Vsako leto je izbrana nova destinacija odličnosti. EDEN, ki ima več kot 350 članov iz 27 evropskih držav, je v svetovnem merilu ena največjih mrež, ki si prizadevajo za trajnostni turizem. Bohinj je poleg italijanske Monte Isole druga destinacija, ki je dobila nagrado za inovativnost. V Alpah obstaja še ena mreža, ki

spodbuja trajnostni turizem in letos praznuje desetletnico obstoja: to so Alpski biseri/Alpine Pearls. Ob njeni ustanovitvi januarja 2006 je mreža štela 17 članskih občin – alpskih biserov, ki so izvajale pilotne projekte za trajnostne pobude. Danes je mreža alpskih biserov postala zaželen partner pri projektih sodelovanja in turističnih konferencah. Alpski biseri so v preteklem desetletju na celotnem območju Evrope uspeli ustvariti novo zavest o trajnostnem turizmu.

Vir in več informacij: www.youredenexperience.com (en), ec.europa.eu/growth/tools-databases/eden/index_en.htm (en), www.bohinj.si/si/novice/bohinj_eden_network, www.alpine-pearls.com

Prelomna odločitev za varstvo mokrišč

Območje mokrišč na prelazu Grimsel je od leta 1934 zaščiteno na nacionalni ravni. (c) Grimselverein / Christoph Hurni

Vrhovno sodišče v Bernu je načrtovano povišanje pregradnega zidu zavrnilo z utemeljitvijo, da se zavarovana območja mokrišč na prelazu Grimsel razprostirajo vse do akumulacijskega jezera. Senat petih sodnikov je odločbo sprejel soglasno. Kot domneva Peter Anderegg, jo je potrdilo tudi švicarsko Zvezno sodišče, saj naj bi vplivala tudi na prihodnje reševanje sporov s tega področja. Predsednik društva Grimsel je nad odločitvijo sodišča izrazil veliko zadovoljstvo: »Tako odločitev smo pričakovali, vendar nikakor ne v taki jasnosti.« Če bi prišlo do povišanja obeh pregradnih zidov na akumulacijskem jezeru na prelazu Grimsel za 27 metrov, bi s tem Elektrarne Oberhasli skoraj podvojile skladiščne zmogljivosti akumulacijskega jezera.

S sodbo se je končal 28 let trajajoči konflikt – zmagovalec je edinstvena pokrajina mokrišč na prelazu Grimsel. Območje je od leta 1934 zaščiteno na nacionalni ravni. »Storili smo le to, kar je v takih primerih samoumevno, zahtevali smo namreč zaščito ogroženega območja,« je pojasnil Anderegg.

Odločitev sodišča bo imela pozitivne posledice tudi za druga švicarska mokrišča, saj jo je mogoče označiti za »prelomno«. Kot je prepričan Anderegg, je to namreč dokaz, da po veljavni zakonodaji v zaščiteni pokrajini mokrišč presoja interesov ni možna. Osnovo za to daje že pobuda Rothenturm, ki je bila v osemdesetih letih sprejeta na referendumu in zaradi katere je pravica do zaščite mokrišč danes zapisana v švicarski ustavi. Brez sodbe upravnega sodišča bi redkim mokriščem na prelazu Grimsel v Švici grozila nevarnost drobitve, poplav, pozidave ali izsušitve.

www.grimselverein.ch/aktuell/aktuell.html (de)

Sajni res, pa je!

zato so si omislili tirolsko žično drčo, imenovano tudi *tyrolienne*. V bližini Comiana so postavili največjo žično drčo v državi, na kateri bodo lahko svojo drznosti, sami ali v dvoje, preizkušali turisti in obiskovalci, ko se bodo spustili po jeklenici s hitrostjo 120 km/h. Spust, ki bo trajal eno minuto in 49 sekund, bodo končali z bolj ali manj blagim pristankom 300 metrov nižje in na oddaljenosti 2,6 km ... istočasno kot njihova smučarska oprema, ki bo za njimi pridrsela po posebni žičnici. Je to prihodnost smučišč v času podnebnih sprememb? www.montagnenews.fr/article/une-tyrolienne-xxl-la-colmiane (fr)

Tradicionalno varstvo narave je v krizi

Stari predsodki? Listino

Rezultat vmesnega pregleda izvajanja Strategije za biotsko raznovrstnost do leta 2020 je streznjujoč: več kot tri četrtine pomembnih naravnih habitatov je v slabem stanju, številnim vrstam grozi izumrtje. »Izguba biotske raznovrstnosti pomeni izgubo naše osnove za življenje,« je opozoril evropski komisar za okolje Karmenu Vella. »Tega si sami niti naše gospodarstvo ne moremo privoščiti.« Ukrepati morajo zlasti države, ki bi morale pospešeno izvajati ukrepe

francoskega narodnega parka Vanoise je zavrnilo 27 od 29 občin, med njimi je tudi občina Termignon. © Parc National de la Vanoise – Nathalie Tissot

na nacionalni ravni, a ne le znotraj zavarovanih območij, temveč tudi v kmetijstvu in gozdarstvu.

Kot je pokazala anketa Eurobarometra, se ljudje zavedamo pomena biotske raznovrstnosti in njenega varstva. Kljub temu pa so obstoječa zavarovana območja v Alpah izpostavljena velikim pritiskom. V Italiji naj bi »razkosali« območje narodnega parka Stilsfer Joch/Stelvio. V Sloveniji potekajo protesti v zvezi s Triglavskim narodnim parkom: osem okoliških občin naj bi skladno s predelanim zakonom prejemale finančno podporo, ker pa zaradi gospodarske krize obljubljena sredstva niso bila izplačana, so se nekatere občine uprle.

Iracionalni predsodki

V Franciji se bo obrobno območje narodnega parka Vanoise skrčilo na sedmino sedanje površine, saj je kar 27 od 29 občin zavrnilo novo listino. Pri tem je zanimivo, da je več županov z listino sicer soglašalo, vendar so občani, ki so jih deloma zastopali občinski sveti, glasovali proti. Rémi Zanatta, župan občine Termignon, je razočaran: »Narodni park Vanoise je strateški steber za turizem. Listina bi tako bila logična posledica.« Pobuda za izdelavo listine izhaja iz nacionalnega zakona leta 2006, ki predvideva krepitev sodelovanja med narodnimi parki in okoliškimi občinami.

Zakaj so zavarovana območja v tako težkem položaju? V narodnem parku Vanoise, denimo, je na to zagotovo vplivalo dejstvo, da se v 26 od skupno 29 občin nahajajo zimskošportna središča, med katerimi so tri, ki sodijo med deset največjih v svetu. Očitno je, da koristi, ki jih prinaša varstvo, prebivalcem niso bile predstavljene dovolj jasno. »Listino razumejo ljudje kot zaviralo napredka,« je pojasnil direktor parka Emmanuel Michau. »V resnici pa je listina zlasti orodje, s katerim je mogoče vzpostaviti partnerstva pri uresničevanju regionalnega razvoja.« V drugih francoskih parkih pa se je z listino takoj strinjalo 75 do 80 odstotkov občin.

CIPRA Italija utira nove poti

Vprašanje se torej glasi: kako izboljšati sodelovanje in razumevanje med varstveniki in uporabniki? V Italiji daje dober zgled CIPRA: v sodelovanju s članskimi organizacijami, ki deloma zastopajo zelo različna stališča, je CIPRA Italija pripravila strateški dokument, ki vsebuje predloge za izvedbene ukrepe. Prepričana je, da bodo zavarovana območja z vključevanjem prizadetih na lokalni ravni in drugih sodelujočih poiskala ne le odgovore glede biotske raznovrstnosti, temveč tudi glede pričakovanj, povezanih s kakovostjo življenja.

Viri in več informacij na: http://www.vanoise-parcnational.fr/fr/documentation-en-ligne/doc_download/2687-la-charte-du-parc-national-de-la-vanoise--le-present-et-lavenir.html (fr), <http://www.adnkronos.com/sostenibilita/risorse/2015/10/05/una-petizione-per-salvare-stelvio-associazioni-mattarella-fermi-smembramento> KKiRZuvsA7xgCzBWf8xB1K.html (it), <http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/comm2006/2020.htm> (en), <http://www.cipra.org/it/cipra/italia> (it)

Alpske občine krepijo udeležbo mladih

»V občini Planken smo izvedeli, da obstajata med tamkajšnjimi politiki in mladimi izmenjava in medsebojno sodelovanje. To je tudi edini način, da participacija lahko uspe,« je ob zaključku projekta *Mladi*

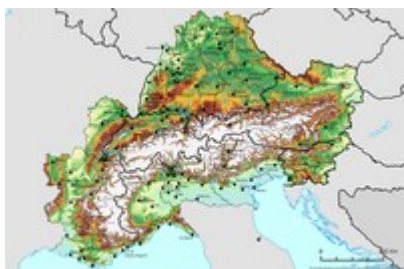
Izmenjava izkušenj povsem enakopravno – mladi in politika v dialogu na prireditvi ob zaključku projekta YSAM. © Josef Biedermann

sooblikujejo alpske občine/Youth Shaping Alpine Municipalities (YSAM) ugotavljal občinski svetnik Josef Biedermann. Projekt YSAM, ki je trajal poldrugo leto, je uspel med seboj povezati mlade, politike in mladinske delavce iz sedmih alpskih občin v Italiji, Lihtenštajnu, Nemčiji in Sloveniji, na osrednje mesto pa je postavil mednarodno izmenjavo izkušenj. Sodelovanje mladih v postopkih odločanja bo potekalo tudi po izteku projekta, saj bo vsaka sodelujoča občina skupaj z mladimi izvajala svoj projekt – v Kranjski Gori bodo mladi iz blaga oblikovali torbe in na ta način poskusili vsaj nekoliko zaježiti poplavo plastike. Nosilec projekta je bilo Društvo Alpsko mesto leta, izvedbo pa sta sofinancirala program EU »Mladi v akciji« in fundacija Heidehof. Projekt je vodila CIPRA, ki je zagotovila tudi strokovno podporo.

V Švici pa lahko občine, ki se še posebno zavzemajo za interese mladih, po novem pridobijo znak »Mladim prijazna gorska vas«. Podeljuje ga Švicarska delovna skupnost za gorska območja (SAB), ki si tako prizadeva omejiti trend odseljavanja mladega prebivalstva. Znak so že prejele prve občine, prihodnje nosilke znaka pa bodo skladno z merili, ki jih je v posebnem seznamu določil SAB, izbirali mladi iz občin, ki so znak že pridobile.

Vir in več informacij na <http://www.alpskomesto.org/sl/projekti/mladi/ysam> (sl), <http://www.jugend-im-berggebiet.ch/> (de)

Strategija za alpsko regijo pripravljena na start

Funkcionalni prostor - Eusalp združuje alpske regije © European Commission

Organi na ministrski in upravni ravni ter tri ključna vsebinska področja, vsakokrat z več delovnimi skupinami – taka naj bi bila struktura Strategije EU za Alpe (Eusalp). Omenjena ključna področja so krepitev gospodarske konkurenčnosti, vzpostavitev trajnostne povezanosti ter ustvarjanje integrativnih ekoloških okvirnih pogojev ter obnovljivih in zanesljivih rešitev na področju energije. Če bo Evropski svet strategijo ratificiral decembra letos, kot je bilo predvideno, se bo ta lahko začela izvajati naslednje leto. Uvod v izvedbeno fazo bo konferenca, ki bo 25. in 26. januarja 2016 na Brdu v Sloveniji.

Da bi se bilo mogoče ustrezno odzvati na globalne in regionalne izzive, strategija predvideva izboljšanje sodelovanja med alpskimi državami in regijami. V izdelavo besedila dokumenta je bilo vključenih vseh sedem alpskih držav, 48 alpskih regij, program EU za območje Alp, Alpska konvencija in številni drugi akterji. Prav tako je v tematskih delovnih skupinah sodelovala tudi CIPRA, ki je poskusila v dokument vključiti svoje zahteve po uresničevanju načel trajnostnega razvoja in participacije (gl. stališče na http://www.cipra.org/sl/staliska/118?set_language=sl).

Claire Simon, direktorica CIPRE International, je z rezultatom le deloma zadovoljna: »Priložnost, da bi začeli uresničevati trajnostno prihodnost v Alpah, o katerem je toliko govora, žal ni bila povsem izkoriščena. Namesto da bi trajnostnost postala središnji pojem strategije, je zdaj definirana le kot eden njenih elementov.« Ustanavljanje novih organov namesto intenzivnejšega iskanja sinergij, denimo z obstoječimi delovnimi skupinami Alpske konvencije, Claire Simon tako vidi kot zamujeno priložnost.

Da bo alpska makroregionalna strategija dejansko zaživela v praksi, jo bodo morali izvajati prebivalci alpskega prostora. V ta namen bo treba najprej razjasniti, katere pristojnosti in naloge sploh ima posamezna raven in kako oblikovati participativni proces sprejemanja odločitev; šele potem bodo lahko svoje mesto opredelile tudi alpske mreže in organizacije, med njimi CIPRA, da bi lahko v okviru Eusalp krepile uresničevanje trajnostnih ciljev in ukrepov.

Viri in več informacij na: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/macro-regional-strategies/alpine/ (en), http://www.cipra.org/sl/stalisca/118?set_language=sl

V Švici vnovič pogrevajo zamisel o olimpijski kandidaturi

Obremenjujoča dediščina – stroški vzdrževanja steze za bob, zgrajene za torinske ZOI 2006, so letno znašali okoli 2,2 mio. evrov. © Francesco Pastorelli

Je to trma ali pa vendarle nova priložnost? Kaj je danes drugače, kot je bilo pred dvema letoma, ko so volilni upravičenci v Graubündnu zavrnili kandidato kantona za zimske olimpijske igre 2022 v St. Moritzu? Stroški so takrat znašali 5,1 mio. frankov, šlo pa je seveda za davkoplačevalski denar. Pa vendar so v vladi kantona Graubünden prepričani, da so se razmere spremenile, zato je pripravi kandidature za leto 2026, za katero naj bi poskrbela podjetniška združenja, izrekla svojo podporo.

Letnica je druga, argumenti pa ostajajo: zimske olimpijske igre naj bi spodbudile oslabiljeno turistično gospodarstvo. Neupoštevanje referendumu zagovorniki iger utemeljujejo tudi z novo zavezo Mednarodnega olimpijskega komiteja (IOC) k spoštovanju listine o trajnostnem razvoju. Po novem se namreč v primeru organizacije olimpijskih iger lahko med seboj poveže več krajev, tako se lahko bolje izkoristi obstoječa infrastruktura, pogosteje pa bi se uporabljali tudi začasni objekti. Po končanih igrah bi bilo treba preveriti, kakšen je bil njihov učinek. Ali in kako se bodo dejansko izvajali vse te dobre namere in sklepi, se bo pokazalo šele po letu 2024, ko bo Charta prvič uporabljena v praksi.

Tudi v kantonu Valais so se obudile skomine po olimpijadi in to že četrtič zapored. Mednarodni olimpijski komite je nazadnje dal prednost italijanskemu Torinu/I, kjer so igre organizirali leta 2006. Te so zahtevale stroške v višini 3,5 mrd. evrov – in ne 500 milijonov, kot je bilo najprej predvideno. Danes se prizorišča v gorskih vaseh skorajda ne uporabljajo ali pa propadajo, stroški obratovanja so padli na ramena gorskih občin – samo za stezo za bob se je vsako leto porabilo 2,2 mio. evrov.

Zadnje odločitev o tem, ali in koga bo Švica predlagala, bo sprejela Švicarska olimpijska športna zveza (SOV). Z morebitno kandidato se bo morala strinjati tudi švicarska vlada, še predno bo lahko o njej vnovič glasovalo prebivalstvo prizadetih kantonov. Mednarodni olimpijski komite (IOC) bo prireditelja zimskih olimpijskih iger izbral leta 2019.

Vir in več informacij na: <http://olympia-nein.ch/go/aktuelles/meldungen/mmsp.php> (de), http://www.cipra.org/sl/novice/4210?set_language=sl, <http://www.srf.ch/news/regional/bern-freiburg-wallis/olympia-2026-im-wallis-kantonsregierung-schaut-genau-hin> (de)

Prireditve

Young Academics Award 2016 - "Zeleno gospodarstvo v Alpah", 25.01. - 30.04.2016, online,
Organisator: Alpske konvencije. [Več...](#)

Mednarodni sejem Natour Alpe-Adria, 27.01. - 30.01.2016, Ljubljana/SL. [Več...](#)

Prostorski razvoj na območju Alp, 28.01. - 29.01.2016, Münchnu/DE, Organisator: Ministrstvi držav članic Alpske konvencije. [Več...](#)

Workshop "Wildlife and winter sport activities", 03.03. - 04.03.2016,
Lecheraines/FR, Organisator: ALPARC. [Več...](#)